

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordoz: Vidékre postai szállítással.
 Egész évre 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vizs- Előfizetések és hirdetések a
 sáadására nem vállal felelősséget. kiadóhivatalhoz intézendők

A háboru vezetőit felelősségre vonják. Wilson jelen lesz a béketárgyaláson.

Mint minden országban, úgy nálunk is keresik mindazokat, kik a háboru elfajulásában vagy folytatásában bűnösök. Beavatott helyről közlik, miszerint már 1916-ban nyújtott át Hazai Samu, akkori hadügyminiszter Ferenc Józsefnek egy memorandumot, mely a békekötést sürgeti s ugyancsak ő többször is megismételte e lépését, de más befolyásos körök mindig meggyújtották. Az osztrákok már követelik a vizsgálatot Frigyes, Ferdinánd és Jenő főhercegek ellen, de a hadvezérek közül báró Arz, báró Conrad, báró Hazai, Potiorec, Boroevics, Frank, Dankl, Waldstätten, Wurm, Henriquez, Brudermann és báró Rehmen tábornokokat is felelősségre akarják vonni. E vizsgálatban jelentős része van Auffenberg Móríc lovag, az elbocsájtott hadvezérnek.

Nagyszébenben a csehek kegyetlenkednek a városi lakossággal szemben. A várost elfoglaló cseh erők tegnap folytatták az előnyomulást Vágkeresztur és Ciszter irányában, Ciszternél utjokat állították s ott harcban álló csapatainkat megerősítették. A Pöstyéntől északra álló cseh erők részei ortvátadással elfoglalták Verbót. A benyomuló román oszlopok élei elérték Maroshévizet és Csikszeredát. Ez utóbbi városba egy román gyalogezred és egy tüzérezred vonult be.

A szerbek már lecsendesülnek. A demarkacionális vonalat elérték s ott nyugodtan várják az események fejlődését.

Az első francia osztag megérkezett Pestre. Vix alezredes vezeti a 10 tisztből és 50 főből álló legénységet.

Az antant Oroszország ellen vonul most teljes erővel. Franchet d'Esperay tábornok megszállva Konstantinápolyt, főhadiszállását oda helyezte át, az antant hajóhad is készen áll a Boszporusban, hogy a Fekete-tengeren kekeresztül vonuljon a moszkvai kormány csapatai ellen.

Az angol flotta Kiel német hadikikötőben horgonyoz és parancsnoka Montagne Browning admirális ellenőrzi a német hajók átadását. Német részről erősen küzdenek a birodalom széthullása ellen, de mert a forrongás folyton

tart, valószínű, hogy Németország csaknem az 1870 előtti állapotra fog szét-esni. Sixt von Ármin porosz tábornok még mindig puccsról álmodozik. Az antant a német politika súlypontját dél felé akarja áthelyezni, ami Bajorország teljes különválására vezetne. Ezt a bajorok is szívesen vennék s az antant is Német-Ausztria csatlakozásához csak az önálló Délnémetország megalakulása után és csak ennek javára járulhatna a tervhez.

Nem elég, hogy a sziléziai lengyel szénbányákban sztrájkolnak, most még az entente is szemet akar rekvirálni Németországban, anélkül, hogy megmondaná, hogyan és mikor és mennyi élelmiszert fogja a németeket a szénrekvizícióért kárpótolni.

A Daily Express szerint Lloyd George és Balfour az alsóház tagjaival folytatott beszélgetés során nem hagytak fenn kétséget aziránt, hogy a szövetségesek nem ismerhetnek el semminő szocialista német köztársaságot és ilyenekkel nem is kötnék békét. A szövetségesek Németországban is a pártok egyenjogúságát és oly alkotmányt követelnek, amely örök időkre megakadályozza egyetlen egy osztály terrorizmusát.

A vágyva-várt béke még mindig késik. Ellentétes hírek jönnek. A Schweizerische Telegraf-Information párisi távirata szerint Wilsont december 13-ra várják Párisba, ahol megérkezése után azonnal megkezdik az előzetes békére vonatkozó tárgyalásokat. A béketárgyalások körülbelül egy hétig fognak eltartani s így előreláthatóan közvetlenül karácsony előtt fogják aláírni az előzetes békeszerződést.

Rotterdami jelentés szerint azonban csak február elejére várható az előzetes béke megkötése s inkább a fegyverszüneti szerződést fogják meghosszabbítani. Most már az entente államok közös programját dolgozzák ki a békekonzferencia számára. A béketárgyalások Versaillesben lesznek. Az entente delegátusai Párisban, a német küldöttek Páris környékén fognak lakni.

Prohászka püspök a földosztásról.

Csak az beszéljen a földről, aki már élt rajta.

Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspök ezeket mondta egyik esti lap munkatársának, aki megkérdezte tőle, hogy vajjon hogyan képzei ő a földbirtokreform megvalósítását?

A mi országunk, a mi társadalmunk nagy könyvében — mondotta a püspök — egy lap van tele írva: az adósságok lapja. Ezen is a legletekisebb tintával az a mulasztás van felírva, amellyel a népnek földre való jogát elmentőztük, elhalogattuk. Ezt a nagy tartozást most már az idők szelleme, ez a kérielhetetlen végrehajtó követeli tőlünk. Fizessünk hát, de úgy, hogy mindenkinek, az egész országnak haszna legyen belőle. A népet lojtotta a tultengő nagybirtok, nem engedte terjeszkedni, nem engedte szaporodni, a faluban nyomorba döntötte és Amerikába kergette ki. Csak egy példát mondok. Szárszentágotán hétszáz lakosa van a községnek. Ennek a hétszáz embernek összesen hétszáz holdja van. Mellette a tanulmányalap birtoka sok ezer hold és ezek a parasztok soha kétszáz holdat bérbe nem tudtak kapni belőle. Hát ez nem lehet így tovább! Én nemrég egy nyolcszáz holdas birtokomat adtam át egy községnek parcelálásra, a falu kiosztotta, de úgy, hogy az Amerikában levő rokonoknak is jutott belőle, akikről tudják, hogy haza akarnak jönni és itthon földet akarnak szerezni. Mert nem szabad róluk sem elleledkezni, akik ott kinn Amerikában évek óta a megszakadásig dolgoznak és kuporgatják az élükre helyezett dollárokat, élnek szegényen, a falatot megvonva maguktól, hogy itthon földet tudjanak venni belőle. Ezeknek is kell, hogy jusson, nehogy elveszítsük őket örökre s a magyar róna helyett amerikai földön telepedjenek le.

— Én magam úgy, mint a többi egyházfő, fenntartás nélkül elfogadtuk a kormány demokratikus birtokpolitikáját, felajánltuk a birtokainkat, földjeinket és csak azt akarjuk, hogy a föld észszerűen, helyesen, az egész köz érdekének megfelelően kerüljön szétosztásra. Mert nem az a fő, elvinni, hanem az: adni, még pedig jól adni. A földet oly gazdasági körülmények között kell átadni és olyanoknak, hogy az tökéletesen legyen megművelve. Ezért a szétosztásnál az egyéni elbírálást tartom legfontosabbnak. A különböző terveknek, javaslatok-

nak az a bajuk, hogy tulsok bennük az elméleti fogalom és kevés a gyakorlati intézkedés. A földet nem fogalmak, *nem elméletek, hanem dűlők szerint kell felosztani!* Most sokat beszélnek a földbirtokreformról. Én tisztelem a jószándékot és még jobban a tudományos készültséget, de mégis azt mondom, hogy egy ilyen konkrét gyakorlati kérdés megoldásában az ideológusoktól, a tapasztalatlan intellektuellektől *ments meg Uram minket!* Aki csak Pestről ismeri ezt a kérdést, aki csak könyvekből tanulta ezt a kérdést, az most hallgasson. *Csak az beszéljen a földről, aki már élt rajta!* Csak az beszéljen róla, aki érzi és érti a barna rög misztériumát. Kérve könyörgök a pesti urakhoz, akik az egész országot tizholdas parcellára akarják osztani, de még sohasem láttak legelőt és gulyát, a ménest csak kőpeskönyvekből ismerik, most egy kis ideig törtöztessék magukat, *most ne nyissák ki a szájukat.* Nem elméletek, nem városi korommal poros rőpiratok ismerete kell a földbirtokreformhoz, az ekét kell ismerni, a magyar paraszt szívét kell ismerni annak, aki a kérdéshez nyúl. Csak az szóljon hozzá, csak az akarjon intézkedni benne, aki már látta szántani a csendesen ballagó parasztot és hallotta énekelni a pacstítát a szántóföld felett.

— Ezek megint csak szavak, de ha már erről beszélünk, az én véleményem az, hogy a magyar nép igenis magántulajdonba akarja a földet, de viszont az állam érdeke, hogy a termelés az egész közösséget szolgálja és a földjáradékból az államnak megfelelő rész jusson. Ezért azt hiszem, hogy a földet magántulajdonba kell adni és gondoskodni kell róla, hogy a termelés belterjes legyen, hogy a többtermelés irányzata állandósuljon, hogy a földértéket megfelelő adóval terheljük az állam javára. Ha csak úgy hübelebalázs módjára szétosztjuk az egész földet, ha a nagybirtokot teljesen kirtjuk, ahelyett, hogy kellő korlátok közé szorítanók, ha nem biztosítjuk a termelés állandóságát és a közlelmezés zavartalan ellátását, akkor a szép ideológiák mellett a köznek felkopik az álla és a városok éhen maradnak. A legfőbb azonban, ismétlem, ennek a dolognak egyéni kezelése, konkrét megvalósítása, ezen dől el a reform sorsa, a nép sorsa, az ország sorsa. Még egyszer mondom: *az eke szarvára kell támaszkodni és nem az elvont fogalmakra.* Persze fogalommal dolgozni könnyebb. A fogalom világos, átlátszó, olyan világos — mondotta mosolyogva, — mint kűnn ez a borongós téli reggel. A fogalmak úgy felhőznek e nagy kérdés felett, mint itt most feltűnik ez a sárga szomorú köd, amely fojtogat. De ott kűnn szabadon lélelzik a fekete magyar föld, a televény, az őserő. Annak a sóhajtását hallgassuk mi, annak a beszédjét értsük meg és a rajta élő földmives emberét. Ez a mi feladatunk!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szerelteknek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Rémhírek a nagyváradai vörösgárdáról.

A katonák emberséges bánásmódot követelnek. — Ágoston Péter nyilatkozata.

Tegnap este megint megijedt Nagyvárad. Néhány nagyszájú, könnyen elsáppadó megrogzött rémhirterjesztő megfujta a riadót, hogy a honvédlaktanyában megalakult a vörös gárda és géppuskákkal felfegyverkezve elindultak, hogy a megyeháza fegyenceit kiszabadítsák és fél Nagyváradot lemészárolják. Persze most is akadtak sokan, akik felültek a rémhírek és továbbadták, úgy, hogy 6 órára már az egész város a vörös gárdáról beszélt borzalmas történeteket.

Alkalmunk volt a 37. volt közös és a 4. honvéd pótzászlóalj egybeolvadásának pillanatától Ágoston Péter főispán megjelenéséig és a laktanyában történeteket végignézni és hallgatni. Semmi egyéb nem történt, mint egy morgalom, amelynek céljai emberi szempontból nagyon is megmagyarázható és minden tekintetben elfogadható.

A 37. pótzászlóalj tegnap délután egyesült a 4. honvéd pótzászlóaljjal. Délután 3 órakor Krajcsovics ezredes vezetésével zenekarral a várból a honvéd laktanyába vonult három század. A katonák rendben, bakanótákat énekelve mentek végig az utcákon, miközben többen vaktölténnyel a levegőbe löktek. Ekkor már a katonák nagyrésznének sapkáján vörös kokárdák voltak.

Mikor a laktanyába beértek, az orosz fogságból visszajöttek közül a vörös gárdát élítették és tovább folytatták a lövöldözést. Egy rokkant, Seprényi Lajos pedig szónoklatot tartott, amelyben a vörös gárda előnyeit és működésének áldásosságát fejtegette. E közben a fogdába zárt emberek kikiabáltak az ablakon:

— Szabadítsatok ki bennünket!

A nagy zajra megjelent Leöchey Kálmán honvédalezredes és rövid beszédet intézett a katonákhoz, amiben óva intette őket a rendezavarástól. A beszéd alatt a fogdából 24 lopásért bezárt foglyot az ügyészség fogházába szállítottak.

Leöchey alezredes szavainak meg volt a hatása. Elhalgattak a lázítók és a csendben Bálint Mihály előterjesztette a katonák kívánságait, mely szerint követelik, hogy amint 48 óra alatt meg tudták csinálni az általános választójogot, ugyanugy csinálják meg a földosztást is, a tisztek az egyenlőség elve alapján tegyék le a rangjelzéseket; fogadják el a bizalmiférfi rendszert; a foglyokat, amennyiben azok politikai vétségért, vagy függetlenségért vannak elzárva, bocsássák szabadon; századparancsnokot a katonák válasszanak; a tisztek vegyék le a nemzetiszínű kokárdát és tegyenek helyette vöröset.

A bizalmiférfiakat nyomban meg is választották, Dobay László százados, Sztahó főhadnagy, Pénzes hadnagy és Spitzer Lajos altiszt személyében.

Többen behatoltak a laktanya ügyeleti tisztiszobába, ahol Szabó Árpád hadnagy teljesített szolgálatot. Tőle követelték, hogy a foglyokat azonnal engedje ki, de amikor Szabó megmutatta, hogy mindnyájan közön-

séges lopásért és rablásért vannak elzárva, ettől a kívánaáguktól elálltak. Szabó Árpád sapkájáról azonban erőszakkal eltávolították a piros fehér zöld szalagot és helyébe pirosat tettek. Kértek két géppuskát is, amit azonban az ügyeletes tiszt nem adott ki.

A városban már ekkor mindenki a laktanyában történetekről beszélt, persze túlzott pesszimizmussal.

Margitta Ernő zászlós, a munkás-tanács tagja autón Ágoston Péterért ment, hogy a szenvedélyek esetleges nagyobb fellobbanását a főispán személyes megjelenésével és a vezetőkkel való megbeszéléssel gátolja meg.

A főispán azonnal kiment a honvédlaktanyába és tárgyalásokba bocsátkozott a katonákkal és az első higgadt, tárgyilagos szavakra kiderült, hogy semmiféle vörösgárdáról nincsen szó, a katonák elkeseredése részben alapos és jogos és hogy az ellentétek nagyon könnyen elsimíthatók.

Munkatársunk felkereste a főispánt, aki a laktanyában történetekről a következőket mondta:

— Alaptalan minden rémhír. Vörösgárdát nem alakítottak és nincsen is szándékukban a katonáknak, hogy ilyet alakítsanak. Csupán jogos követeléseket támasztottak, azt akarják, hogy szűnjön meg végre az az emberietlen bánásmód, amely nem engedte meglátni a katonában az embert. Ez volt a rugója a mai eseményeknek is. Legjobban mutatja, hogy milyen igazán emberi szempontok vezetnek a katonákat, az a kérésük, hogy a tisztek ne csak szolgálatban érintkezzenek velük, hanem szolgálaton kívül is menjenek közéjük, oktassák, tanítsák őket, mert ők érzik, hogy keveset tudnak és szeretnének művelődni. Azok, akik így beszélnek, nem akarhatnak gyilkolni és rabolni.

— Kérjük, hogy az étkezés jobb legyen. Jobb is lesz. Kérjük, hogy ne csakába adják ki az ebédet és vacsorát, hanem emberhez méltóan asztalnál, tányérból fogyaszthassák el. A zsoldot már régen nem kapták meg, kérik annak azonnali kifizetését. Ez meg is fog történni, mert gondoskodtam, hogy a gazdasági hivatal aprópénzhez jusson. Nagyon jogos az a követelésük, hogy bizalmiférfiakat válasszthassanak, akik az étkezéjüket ellenőrzik, mert eddig csak papíron volt meg ez az ellenőrzés. Kívánják, hogy a tisztlegés a magasabb rangokra is kötelező legyen. Könnyen megmagyarázható az a követelésük is, hogy azokat a századparancsnokokat, akik durván bánnak velük, elmozdithassák és helyettük mást válasszthassanak.

— Ez nekem a követeléseknek teljesítését megígértem és a katonai parancsnoksággal érintkezésbe fogok lépni, hogy ígéretemet meg is tarthassam.

A hadirokkant megjelölés a cégekben. A köztársasági kormány rendeletet adott ki, amely szerit a kereskedelmi cégbe a hadirokkant, hads rűlt, hadiözvegy vagy hadiárva megjelölést csak a kereskedelemügyi miniszter engedélyével szabad felvenni.

Ferdinánd román király négyszázhatvanezer katoná- élén indult Erdély ellen.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Morning Post jelenti Jassyból, hogy Ferdinánd román király átvette a főparancsnokságot az Erdélybe benyomuló román csapatok felett. A fegyverben álló román hadrereg négyszázhatvanezer ember. A katonákhoz intézett parancsában a király azt mondja, hogy a magyarországi románok javára keresztül kell vinni a wilsoni elvek eszméit.

A bolsevik uralom bukás előtt.

Az ántánt közbelépésének hatása.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Skandinav Telegraphen Companie moszkvai távirata szerint a bolsevik uralom helyzete nagyon válságos, a polgári elemek az ántánt közbelépésétől teljes bukását várják. Néhány nap előtt Moszkvában tömegesen tartóztatták le a külföldieket.

A béketárgyalások előkészítése.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Zürich-i jelentések szerint azt táviratozzák Párisból, hogy a béke preliminárék első fejezetének előkészítése befejezést nyert. Most a békekonferencia megtartására nézve a szövetségesek közös programot dolgoznak ki. Az ántant békekövetei Párisban, a németek a közeli környéken, Wilson elnök pedig Murat herceg palotájában fog lakni.

Az entent ragaszkodik a Németországba való tüntető bevonuláshoz.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Berlini táviratok szerint az entent csapatoknak a brandenburgi kapun át való tüntető bevonulásának tervéhez nemcsak a franciák, hanem az angolok is ragaszkodnak.

A letelepült németek, osztrákok nem akarják elhagyni Törökország területét.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Rotterdamból Berlinbe érkezett távirat szerint a Reuter ügynökség arról értesül, hogy a Törökországgal kötött fegyverszünet kérdésében nehézségek merültek fel, mivel a németek, osztrákok azt követelik, hogy továbbra is Törökországban maradhassanak.

Január elején kezdődnek a prelimináris béketárgyalások.

A fegyverszünetet meg kell hosszabbítani.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Nieuwe Rotterdamische Courant jelenti Párisból: Manel Hutin az Echo de Paris hasábjain írja, hogy a prelimináris békéről való tárgyalások csak január elején kezdődnek és körülbelül másfél hónapig fognak tartani. A fegyverszünetet tehát december tizenegyedikén meg kell majd hosszabbítani.

Francia csapatok átvették a Fiume-Budapest és Fiume-Belgrád közötti vasutvonalakat.

Budapest, november 26. (Saját tudósítónktól.) Zágrábból jelentik: Tegnapelőtt egy francia vezérkari ezredes és egy vezérkari százados felkereste az itteni vasúti biztost és közölte vele, hogy a francia csapatok átveszik a Fiume-Budapest és Fiume-Belgrád közötti vasutvonalakat.

A cseh-szlovák csapatok ántánt lobogó alatt jönnek ellenünk.

Budapest, november 27. (Saját tudósítónktól.) Prágából jelentik: A Narodni Politik írja: Legbiztosabb forrásból értesülünk, hogy a cseh-szlovák csapatokhoz francia, angol, amerikai csapatokat osztanak be. Ezek a csapatok az ántánt lobogója alatt fognak működni. Így tehát a magyarok ellenállás esetén az antanttal fognak szembe kerülni.

Lloyd George a britt flotta hege- móniájáról és a népek szövetségéről.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Berlini táviratok jelentik Rotterdamból, hogy Lloyd George egy Dundeeban tartott beszédében azt mondta, hogy őszinte híve a népek szövetsége eszméjének, ez a szövetség azonban Angliára nézve nem pótolhatja a britt flotta hegemoniáját. Kijelentette továbbá, hogy a németek egyetlen gyarmatukat sem kaphatják vissza, a törököknek sem szolgáltatják többé vissza a fölük most elhódított területeket.

A béketárgyalásokon követelni fognák az ex-császár és a többi főbűnös kiadását.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Clemenceau lapja, a Home Libré közli azoknak a személyiségeknek a névsorát, akiknek kiadását a szövetségeseknek a béketárgyalásokon követelni kell. Ezek között van az ex császáron kívül Ludendorff, Tirpitz, a volt német trónörökös, Hoffmann tábornok, Falkenhayn, Hötendorff, Conrad báró és még 21 más személyiség. A névsorban nincs benne Hindenburg és Ruprecht bajor trónörökös.

A francia tiszti küldöttség bemutakozó látogatása Károlyi miniszterelnöknél.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) A francia katonai tiszti küldöttség Vix alezredes vezetésével tegnap este Budapestre érkezvén, ma délelőtt tizenegy órakor felkereste Károlyi Mihály miniszterelnököt, aki Bartha Albert hadügyminiszter és Linder Béla miniszter társaságában fogadta őket. A francia tiszti küldöttség bemutatkozó látogatást tett a miniszterelnöknél.

Bécsi hír szerint Magyarország a jövőben több élelmet fog szállítani Német-Ausztriának.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Tegnap este érkezett vissza Budapestre dr. Harrer, a magyar népkormány bécsi követe, aki a legutóbbi napokban részt vett a Német-Ausztria élelmezésére vonatkozó tárgyalásokon. Itt úgy tudják, hogy a német-osztrák és magyar kormány között a kölcsönös kisegítés elve alapján oly értelmű megállapodás jött létre, hogy Német-Ausztria a jövőben Magyarországtól nagyobb mennyiségű marhát, gabonát és burgonyát fog kapni.

A német nemzetgyűlés Lipcsében lesz.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Drezdából jelentik, hogy a németországi nemzetgyűlést Lipcsében tartják meg.

Lembergben az ostromállapot ki- hirdetése óta nyugalom van.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Lembergben az ostromállapot kihirdetése óta aránylag nyugalom van. A városban levő német tisztek parancsot kaptak, hogy negyvennyolc óra alatt hagyják el Lemberget.

Wekerle Sándor leleplezései Károly ex királyról.

A kétszinű király.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Ujság munkatársa még a köztársaság kikiáltása előtt beszélgetést folytatott Wekerle Sándorral Károly ex király magatartásáról. Wekerle arra kérte a hírlapírót, hogy az interjút ne közölje a nyilvánossággal. Időközben azonban ismeretessé vált Balla zágrábi követünk leleplezése, miért is Wekerle Sándor most már felhatalmazást adott a beszélgetés tárgyának közétételére.

Wekerle sajnálattal állapítja meg az interjuban, hogy az ex király nem volt őszinte.

Megígérte, hogy a délszláv kérdést a magyar érdekeknek megfelelően fogja megoldani, ezért küldte le Tiszát is tárgyalni a délszlávokhoz. Ugyanekkor pedig Korosecet megbizta: csinálja meg ellenünk a jugoszláv államot.

Oly nagy volt Korosec befolyása, hogy az ex király minden Wekerlével kötött megállapodást visszamondott Korosecnek, úgy, hogy ez nyomban megkezdhetette

aknamunkáját a magyar kormány ellen.

Gyakran előfordult, hogy az ex király korábbi ígéreteire már nem akart emlíkezni. Wekerle Sándor sokkal többször mondott le, sem mint azt a nyilvánossággal közölték. Két ízben is előfordult, hogy a volt uralkodó külön futárt küldött Wekerléhez azzal a kéréssel, hogy csak maradjon. Maga Wekerle többször megmondta a volt királynak, hogy vesztébe rohan, sőt a trónját is elveszíti, ha így cselekszik.

Október másodikán az ex király például ünnepélyes ígéretet tett, hogy hazaszállíttatja a magyar katonákat, de ez iránt sem történt semmi intézkedés.

A cseheknek Ferenc József uralkodása alatt eszükbe sem jutott, hogy magyar területekre áhitozzanak, ez csak Károly alatt, az udvar titkos biztatására történt meg. Wekerle igazolni kívánja, hogy becsületes törekvéseit mindig titkos kéz hiúsította meg.

800 ezer korona a városi alkalmazottaknak.

A tanács határozatai.

Nagyvárad város tanácsa tegnap délután tartott ülésén jórészt a városi tisztviselők és alkalmazottak anyagi dolgaival foglalkoztak s mintegy 800.000 koronát szavaztak meg az anyagi gondokkal küzdő alkalmazottak helyzetének javítására.

Lukács Ödön főjegyző előterjesztette a városi közlelmzési ügyosztály személyzetének fizetésemelés iránti kérelmét.

A városi tanács mérlegelven a nehéz megélhetési viszonyokat, amelyekkel különösen a mai időben a fix fizetésből élőknek meg kell küzdeni, a kérelmet teljesíti. A főjegyző által beterjesztett kimutatásban szereplők részére a fizetésemelést megadja és pedig 192 alkalmazott részére 429.000 korona keretén belül. Ez a fizetésemelés egyelőre az 1918. november 1-től 1919. november 1-ig szól.

Ugyancsak a főjegyző előterjesztette, hogy a városi közigazgatási tisztviselők és alkalmazottak részére egyénenként 600 korona rendkívüli segély kifizetése céljából a közlelmzési pénztár 300.000 korona összeget átutalt a városi pénztárba. A tanács a bejelentést tudomásul vette s intézkedett, hogy a segély pár napon belül az összes városi közigazgatási tisztviselők és alkalmazottak részére kifizetessék.

A kormány intézkedett, hogy a tisztviselők által felvett beszerzési előlegből ez évben az esedékes részlet ne vonassék le, akiktől november 1-én a törlesztést levonták, fizessék vissza, végül pedig akik nem

vettek fel beszerzési előleget, az részükre utólag kifizetessék.

Nagyvárad város közigazgatási tisztviselői és alkalmazottai közül sokan nem vettek fel a beszerzési előleget. A közlelmzési pénztár erre is módot nyújt, amennyiben 80.000 koronát juttat e célra a városnak. Ezáltal az összes közigazgatási tisztviselők és alkalmazottak megkapják a beszerzési előleget.

A város törvényhatósági bizottsága Lukács Ödön főjegyzőnek a közlelmzési vezetésénél kifejtett nagy és eredményes munka elismerésül 1917. évi aug 1-től havi 1000 korona tiszteletdíjat szavazott meg, amelyet azonban a belügyminiszter nem hagyott jóvá. Niincs kifogása azonban a miniszternek, hogy utólag a teljesített munka elismerésül bizonyos összeget szavaz meg a város a főjegyző részére.

Juricskay Barna a tegnapi tanácsülésen, tekintettel a miniszter leiratára, indítványozta, hogy Lukács Ödön főjegyző részére az 1917. augusztus 1-től 1918. augusztus 1-ig eső 12 hónapra összesen 12 ezer korona tiszteletdíjat szavazzanak meg.

A városi tanács méltányolva Lukács Ödön rendkívüli eredményes működését az élelmzési ellátás körül, készséggel és egyhangulag megszavazta az összeget.

Ugyancsak Juricskay Barna tanácsnok előterjesztésére az ecet árát literenként 4 koronára szállította le.

* Kinevezés. A magyar hadügyminiszter dr. marosszentkirályi Bódy Pál 4. honvédezedbeli törzssorvost a tényleges állományba újból kinevezte.

A nemzetgyűlési választások sürgőssége.

A Magyar Nemzeti Tanács ülése.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Tanács Hock János elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormány tagjai közül Kunfi Zsigmond miniszter jelent meg. A Tanács elhatározta, hogy a kormánnyal egyetértésben állapítja meg a Magyar Nemzeti Tanács ügykörét.

Szóba került ezután a nemzetgyűlési választások kérdése. Kimondták, hogy a Tanács kívánatosnak tartja a nemzetgyűlési választások mielőbbi kiírását. A nemzetgyűlési választásokat azért tartja a Nemzeti Tanács sürgősnek, hogy a kormány a külföld előtt nagyobb súllyal képviselhesse az új köztársaságot.

Kimondta végül a Nemzeti Tanács: kívánatosnak tartja, hogy a magyar népköztársaság sürgősen lépjen be a berni egyezményt aláírt államok sorába.

Rokkantak iparengedélye.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatal az érdekeltek mihez tartása végett a következőket közzhírré teszi:

Mindazok, akiknek munkabírásuk a háboru ideje alatt teljesített katonai szolgálatban vagy azzal egy tekintet alá eső helyzetben csökkent, hogy korábbi foglalkozásukat megélethessék, vagy egészségük veszélyeztetése nélkül nem folytathatják az, 1884. XVII. törvénycikk alapján képesítéshez kötött iparnak önálló gyakorlására iparigazolványt nyerhetnek: A) ha valamely rokkantiskola bizonyítványával igazolják, hogy azt az ipart, amelyet gyakorolni kívánnak, rokkant iskolában tanulták, a megállapított tanidő befejezése után az előírt vizsgát letették s ezt követően a rokkantiskola kebelében működő vizsgáló bizottság által esetileg megállapított és a bizonyítványban feltüntetett időn át valamely gyárban vagy műhelyben, vagy magában a rokkant iskolában szakkavágó munkát végeztek, vagy 2. ha igazolják, hogy gyárban vagy műhelyben legalább hat hónapon át szakkavágó munkát végeztek s ez időnek elteltével képességük megállapítása végett a kereskedelmi és iparkamarák által e célra szervezett vizsgáló bizottságok valamelyike vagy valamely rokkantiskola vizsgálóbizottsága előtt vizsgát tettek, s a vizsgálóbizottság által esetileg előírt és a vizsgáról kiállított bizonyítványban feltüntetett időn át valamely gyárban vagy műhelyben további szakkavágó munkát végeztek, egyébként pedig az 1884. évi XVII. t. c. 1. illetve 2. §-ában megszabott kellékeknek megfelelnek. Azok, akiknek munkabírása a háboru ideje alatt teljesített katonai szolgálatban vagy azzal egy tekintet alá eső helyzetben szerzett sérülések következtében csökkent ugyan, de munkabírásuk csökkenése lehetetlenné nem teszi, amennyiben a 3053—1916 M. E. sz. rendlet 2. §-ának 2. és 3. pontjában közzelt szakkavágó gyakorlatot egészében kimutatni nem tudják, til tölleg valamely állami iparoktatási intézetet egészen nem végezték el, képesítéshez kötött iparoknak önálló gyakorlására pedig igazolványt nyerhetnek, ha a rokkantiskola kebelében működő vizsgálóbizottság által előzetes vizsgálat alapján már meglevő szakkavágó gyakorlatuk illetőleg a valamely állami iparoktatási intézetben töltött idő fgyelembevételével meg-

állapítandó időn át rokkantiskolai szakképzésben részesültek s ezt a rokkantiskola bizonyítványával igazolják, egyébként pedig az 1884. évi XVII. t. c. 1. §-ának 2. §-ában megszabott kellékeknek megfelelnek. A szakbavagó munka igazolásának úgy az 1. és 2. pont, valamint az előző bekezdés esetében a fennálló szabályok szerint kell történnie. A munkabírásnak a második bekezdésben körülményesítését az e bekezdés 1. pontjában említett egyének tekintetében igazoltnak kell venni, a 2. pontban felsorolt egyének tekintetében esetről esetre az országos hadigondozó hivatal állapítja meg s erről a rokkantnak tanusítványt ad.

Nagyvárad, 1918. november 13.

Dr. Dajka Endre
r. kapitány.

Francia jogi vélemény szerint Hollandiának ki kell adni az ex-császárt.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: A francia tudósok jogi véleményükben kijelentik, hogy Hollandiának kötelessége Vilmos ex-császárt kiszolgáltatni.

A francia csapatok elértek Németország nyugati határához.

Budapest, nov. 27. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A francia csapatok Luxemburgon keresztül vonulva elértek Németország nyugati határához.

A szövetségesek hajórajja tegnap elindult Szepastopolba.

Mi van a petroliummal?

Vettük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség!

Hónapok óta vártam én is a háborús viszonyok folytán a legminimálisabb mérvre leszállított igényekkel a mai nap felvirradtát, hogy a közlemezési hivatal közlése alapján, a kora reggeli órákban petrolium s edényemmel és csikos petrolium jegyemnek novemberi szelvényével, (egyszermind szeptember és október havi szelvényeivel is, mivel ezen hónapokra sem kaptam semmit!) a legaláztosabban bekopogtatok, miként a felhívás mondja, „szerte a városban lévő kiskereskedők százainak egyikénél, kiknél a petrolium szükséglet teljesen fedezve van s ahol a tolongástól és az üzletek előtt való csoportosulástól saját érdekemben tartózkodnom kell”, — hogy az engem megillető 1 liter petroliumot kivételezhessen.

Azonban bármily korán is tettem a felhívási parancsnak kötelességszerűen eleget, bármennyire is nem tolongtam és nem csoportosultam, a szükséglet petrolium fedezésétől mégis elkéstem, jöhet, hogy nem iradtam vissza attól sem, hogy a pályaudvar és a Rét környékén lévő több kereskedőnél kíséreljem meg jogos igényem érvényesítését.

Egyik-másik helyen arra hivatkoztak, hogy ők csak 10 litert kaptak kiosztásra, mások pedig egyenesen kinevettek s mondták, hogy a lapok kissé elkéstek a közlemezési elhelyezésével, mivel a kereskedők már csaknem 6–8 nap óta árusítják a petroliumot.

Alkalmam volt olyan fogyasztókkal is beszélnem, kik a kereskedők ezen utóbbi állítását igazolták, mivel ők is már szombaton megvásárolták petroliumjukat, azonban azt is elmondották, hogy 1 liter helyett csak fél litert kaptak.

Azon reményben kecsegtettem magam, hogy „ezután már más világ lesz!”, meglesz a rend és a gonoszlelkű sáfárkodók és hadiuzsorások is végleg elvonulnak piszkos oduikba, azonban ugylátszik, hogy ezek csak álarcot cseréltek, gyalázatos játékokat pedig más embertársainak rovására tovább üzik.

Valóban elérkezett az ideje annak, hogy Lukács Ödön erősebben bánjon el velük! Egyben igazán érdekel bennünket, — fogyasztókat az is, hogy a hétfő reggeli elszámolásnál, mely kereskedőknek mennyi a fennmaradt készlete.

Nagyvárad, 1918. nov. 27-én.

Egy világosságot óhajtó.

A kereskedelmi alkalmazottak, magántisztviselők és a főnökök megállapodása

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak nagyváradai egyesülete, valamint az érdekeit főnöktestület 10–10 tagu bizottsága f. é. november hó 27-én következő megállapodást kötötte:

1. Az 1918. nov. 26-iki hivatalos közlönyben megjelent 4651—1918. M. E. rendelete értelmében, a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők lehetőleg azonnal jelentkezzenek szolgálatértelre.

2. Mindazon többi kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők, kik az 1. pont szerint elhelyezést nem nyertek, mert annak idején katonai szolgálatra nem nagyváradai cégektől vonultak be, aként fognak elhelyezést nyerni, hogy a cégfőnökök és alkalmazottak kiküldetésével együttesen minden rendelkezésre álló eszközzel oda fognak utazni, hogy nevezettek egyrészt Nagyvárad város közlemezési ügyosztályánál, a Hangyánál és más teherbíró cégeknél haladéktalanul, de legkésőbb 1918. december 5-ig alkalmazást nyerjenek.

3. A javadalmazást illetően a munkaadó cégfőnökök a hivatkozott miniszteri rendelet 10. §. álláspontjára helyezkednek azzal, hogy vitás esetekben a kiküldendő bizottság döntése mindkét félre kötelező. A bizottság a bérmegállapításnál az ugyanazon vagy más helybeli üzletben, vagy vállalatnál hasonló munkakört betöltő félfalkalmazott javadalmazását tekintti irányadónak.

4. Minden katonai szolgálatra bevonult alkalmazottak, kik legkésőbb folyó évi dec. 5-re szolgálatba lépnek, fizetésük november 15-től visszamenőleg folyósítandó.

5. Az eddig alkalmazásban lévők a leszerelték alkalmaztatása következtében, nem bocsájtathatók el.

Fenti pontok gyors végrehajtása szempontjából a mindkét részről 3–3 tagból delegált bizottság haladéktalanul megkezdte működését és permanenciában marad mindaddig, míg ezen fenförgő vitás kérdésekről a miniszteri rendelet 18. §-a külön iparbíróság útján nem rendelkezik.

Az alkalmazotti szervezet egyidejűleg felhívja az egyesületben összeírt munkanélküli magántisztviselőket, hogy azok nagyváradai cégektől vonultak be, mielőbb foglalják el állásukat; a többi munkanélkülieket és összes tagjait pedig felhívja, hogy ma, csütörtökön este az egyesület új helyiségében (Fekete Sas passage rége Kato. mo. utca) tartandó tagértekezleten okvetlenül jelenjenek meg. Az értekezlet kezdete este 7 órakor.

* Habsburg József lemondott összes katonai illetményeiről. Budapestről jelentik: Habsburg József a következő iratot intézte a hadügyminiszterhez:

— A kormány súlyos helyzetére való tekintettel az összes katonai rangom és állásomhoz fűzött illetményeimről, amelyet eddig is kizárólag segélyre szoruló katonák családjainak támogatására fordítottam, a jövőre nézve ezennel lemondok.

Habsburg Józsefet e lemondás alapján legközelebb nyugdíjba fogják helyezni.

HÍREK

* Vix francia alezredes budapesti tárgyalásai. Budapestről jelentik: Vix francia alezredes törzskarának egy tagjával ma délután három órakor megjelent a nemzeti palotában, (volt királyi palota) ahol a fegyverszüneti bizottsággal felvette a tárgyalásokat. A tárgyalásokon Lindner miniszter és Diener Dénes József is jelen voltak, A tárgyalások este fél nyolc óráig tartottak.

* A Szabadegyetem tegnapi estélyén dr. Horváth Jenő egyetemi magántanár szövegű nagy figyelemmel kísért előadásban a Balkán kérdés utolsó fázisáról. Az óriási eseménytömegből, amely a Balkán nemzeti államainak kialakulását az európai nagy politikában előkészítette és kísérte, biztos közlél választotta ki a legjellemzőbbeket. Bemutatta, mint felkavarták a Balkánnak a XVIII. századtól kezdve figyelemmel kísért történetében, de különösen az 1815. évi bécsi kongresszustól kezdve, mint egy csepp vízben az európai nagyhatalmi érdekeltségek egymással való harcát. Görögország függetlenségének visszaállításán, a krími háborún, a szan-stefanoi békekötésén és a berlini kongresszuson keresztül így jut el a krétai kérdéshez, majd az angol diplomácia által a világpolitikába bedobott s azt felkavaró jelzőhöz: a balkán népek teljes felszabadításához. Az érdekes előadást, amelyet a kiváló professzor a következő szerdán fog folytatni, Bertram Brunó jeles matematikusnak. A nagy és kis számok szerepéről érdekes példákban c. nagy tetszést kiváltó előadása követi. Az indus eredetű tízes számrendszerünk végtelen lehetőségeit vázolta. A szellemes matematikai tréfákat a nagy és kis számoknak a tudomány egyes ágaiban: kémiában, fizikában és csillagászatban való alkalmazása követte. Végül utalt arra, hogy kitűnő hazánkfiának, báró Eötvös Lorándnak a kis számok alkalmazásán alapuló műszere milyen hatalmas fejlődésnek és eredményeknek záloga a tudományban és a gyakorlati életben.

* Csoportvezetői értekezlet. A Kath. Népszövetség csoportvezetői ma este 7 órakor a Népszövetségi Hitelesítőbizottságban értekezletet tartanak.

* Kongregációi élet. Az Urnők Mária Kongregációja ma délután fél 5 órakor a szokott helyen ülést tart.

* Rekvirálják lakásul a kártyaszobákat. Dr. Dajka Endréhez, a lakáshivatal vezetőjéhez beadványt intéztek, hogy tekintettel a kávéházak kártyaszobáiban s szepareiben üzött hazárdjátékokra s szesztilalom kijátszásokra, rekvirálják lakásul ezeket a helyiségeket. A beadványt azzal indokolja a javaslatot tevő, hogy a rendőrség nem ellenőrizheti ugysem a kártyaszobákban, szepareiben üzött visszaéléseket, mert a kártyarazziáról különféle furfangos módon mindig értesítik a cinkosok a játékosokat.

* Főiskolai hallgatók ingyenes állás-közvetítője. Holnap, csütörtökön kezd meg működését a főiskolai hallgatók felvilágosító és állásközvetítő irodája a jogakadémia titkári hivatalában, Kath. Kör, Szilágyi Dezső-utca. Aki főiskolai hallgató s munkáját kívánja igénybe venni (ügyvédi irodába, in- struktorként stb), ugyszintén az állást kereső főiskolai hallgatók is jelentkezhetnek be- kívánásukat a fennnevezett hivatalos órákban (délután 4–5-ig). Ugyanitt felvilágosítás kapható minden, a főiskolai hallgatókat érdeklő kérdésben. Elvállal az iroda tan- könyvközvetítést is.

* **Postacsomagok szállítása.** A postai csomagforgalom november hó 26. ától ismét megnyitott, azonban a szállítási nehézségek miatt csupán az ország meg nem szállott, nem veszélyeztetett területére vesz csak fel csomagokat. Egy feladótól naponként csak egy darab csomagot vesznek fel. Nem vesznek fel csomagokat Budapestre, valamint Erdélybe, Bácsbodrog, Temes, Torontál, Krassószörény, Baranya, Pozsony, Nyitra, Trencsén, Árva, Turóc és Liptóvárme gyékbe.

* **Ujtás a Népszövetségi mozielőadásokon.** A Népszövetség igazgatósága szükségesnek tartotta, hogy egy pár ujtást behozzon a népszövetség mozielőadásán. Ezentul az emeleten páholy székek állanak a közönség rendelkezésére. Az első sor, mely kipárnázott zsöllyékből áll, a földszinti helyárrakkal egy áron, mint páholyülés fog szerepelni. A közönség egy régi óhaját teljesítette ezuttal az igazgatóság. Fontosnak találjuk megemlíteni, hogy az előadásokon régebben alkalmazott gépészek a harctérről hazajöttek s ismét fölajánlották szolgálataikat a Népszövetségnek. Így a gépkezelésnél ismét a régi kipróbált s begyakorolt erők fognak közreműködni s ez által az apróbb incidensek, minek okai részben a kevésbé gyakorolt erők voltak, ezután nem fognak megtörténni. A legközelebbi előadás vasárnap délután 4 és 6 órákor lesz, amikor a Fekete gyémántok II. része fog bemutatásra kerülni. A képek már itt vannak Nagyváradon az előadásra.

* **A polgárőrség köréből.** Felhívjuk a régi polgárőrség Mérges csoportjának tagjait, hogy a polgárőrség központi parancsnokságánál teljesítendő ügyeletet szolgálatra holnap, azaz 28. án, csütörtökön este 8 órákor teljes számban jelenjenek meg. A polgárőrség főparancsnoksága.

* **Helyreigazító nyilatkozat.** „Antonio Grandi hagyatéka” című tegnapi cikkünkre vonatkozólag dr. Bosh Alfréd ügyvéd és dr. Bossi Gino orvos a következő helyreigazító nyilatkozat közlésére kértek fel bennünket: Grandi Antal jóbarátunk és becsületének megvédése végett — miután ő személyesen nem védekezhetik — kijelentjük, hogy a cikknek azon információja, mintha Grandi a forradalom napján Olaszországba szökött, téves. Grandi Antal a forradalom kitörésekor szabályszerű szabadságon volt rendszer lakhelyén, Triesztben, onnan nagy küzdelmek árán nov. hó 16. án Nagyváradra jött, itt káderénél szabályszerűen leszerelt és 20. án elutazott Triesztbe. Összes ingóságait Nagyváradon hagyta, mivel azokat most elszállítani nem lehetett és érdekeinek képviselőjével megbizta dr. Bosh ügyvédet. Erről a lakáshivatalnak is hivatalos tudomása volt és szabálytalanul történt a lakás lefoglalása az ügyvéd értesítése nélkül. A kémkedés gyanúja még 1916 tavaszán alaptalannak bizonyult és soha azóta ellene ily szempontból kifogás fel nem merült. Triesztbe való utazásai pedig indokoltak voltak, mert özvegy édesanyja, aki külföldben is német nő, Triesztben lakik. Grandi Antal egyébként néhány hét múlva újra Nagyváradon lesz. Dr. Bosh Alfréd, dr. Gino Bossi.

* **Hamza Miska meghalt.** Az öreg Hamza Miska, a világhírű cigányprimás, aki valamikor királyoknak muzsikált, tegnap 75 éves korában meghalt. Azok közé a ritka cigányok közé tartozott, akire komolyan rá lehetett mondani, hogy „jó cigány”. Temetése pénteken délelőtt lesz a Perces utca 9. sz. gyászházából.

* **Felhívás a bádigos és szerelő iparosokhoz.** Értesíti az ipartestület a kötelekbe tartozó összes bádigos és szerelő iparosokat, hogy folyó hó 20. án, pénteken délután 4 órákor az ipartestület helyiségében tartandó rendkívül fontos, a szakmát érintő ügyben értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918. nov. 26. Nagyvárad ipartestület.

* **Reggeli beszélgetés.** A feleségem és én reggeli mellett olvassuk az újságot.

— Mennyi az államtitkári fizetés most?

— Ujabbán 40.000 korona. Miért kérdezed?

— Mert megint kineveztek néhány államtitkár.

— Melyik miniszteriumba?

— Mindenikbe.

— Kit?

— Mindenkit.

— Nagyon helyes. Jól esik ez a bőkezű gondoskodás. Magyarország területe egyre fogy, de gyarapodik az államtitkári létszám. Valahol csak kell erősödnünk, így mentjük meg a hazát.

— Talán külön állandó rovatot kellene csinálni az új államtitkári kinevezéseknek.

— Helyes. Nekem már a reggeli sem esik jól, ha a kávé mellé nem olvasok legalább egy új államtitkári kinevezést.

— De mi lesz, ha mindenki államtitkár lesz?

Légy te is államtitkár.

— És miféle államtitkár legyek én, ha minden államtitkári állást betöltenek előttem?

— Az a legkönnyebb. Te leszel az új államtitkári kinevezések államtitkára.

* **Elfogott betörő.** Kötő fogást csinált kedden este a polgárőrség csillagvárosi különítménye. Vassertrom Samu, Goldstein Andor, Milgramm Lajos és Klein Albert polgárőrök tetten érték este 9 órákor Indoleán Simon többszörösen büntetett egyént, amikor a Vámbáz utca 4. számú házba betört és li bakkal megrakodva éppen távozni akart. A polgárőrség felszólításának nem akart engedelmessé válni, futásnak eredt; majd a leg erősebb ellenállást fejtette ki, úgy, hogy csak nehéz küzdelem után tudták a polgárőrök a robustus erejű felegycet ártalmatlanná tenni. A rendőrségen kiderült, hogy indoleán Simon most szabadult ki a váci fegyházból, ahol 3 és fél évet töltött. Eddig is több lopás és betörés bizonyult rá. A rendőrség lezárta.

* **Felhívás a férfiszabó iparosokhoz.** Felhívjuk az ipartestület kötelekbe tartozó férfiszabó iparosokat, hogy folyó hó 28. án délután 5 órákor az ipartestület helyiségében rendkívül fontos szakosztályi ügyben teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az ipartestület elnöksége.

* **Hivatalos órák az iparostanonciskolai igazgatóságnál.** Tudatom a t. tanonctartó mesterekkel, mint általában az érdeklődőkkel, hogy hűtőanyag hiánya miatt az iparostanonciskolai igazgatóság naponként csak délelőtt 8–12 ig tart hivatalos órákat. Nagyvárad, 1918. nov. 27. Szücs Izsó.

* **Felhívás a szobafestő, mázoló, cégfestő iparosokhoz.** Felhívjuk az ipartestület kötelekbe tartozó szobafestő, mázoló, cégfestő iparosokat, hogy tisztújító gyűlésre az ipartestület helyiségében d. u. 5 órákor teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az ipartestület elnöksége.

* **Munkásgimnázium I. osztálya végleg megalakult a Ritoók utcai elemi iskolában.** Előadások történet, földrajz, számtan mértan, magyar nyelv és irodalom, egészségügy, jogi ismeretek és könyvteltesből esténként 7 órákor kezdődnek. Ugy férfiak, mint nők beiratkozhatnak még e héten az előadó tanároknál az órák alatt. Tandíj nincs.

Lapkihordó asszonyaink megbetegedése folytán kénytelenek voltunk t. előfizetőink egy részének a lapot postán küldeni; mindazoktól kik így a lapot elkészve vagy egyáltalán nem kapták meg szives elnézést kérünk.

* **A polgárőrség közleményei.** A Buryitai liget, Lakatos, Péter, Pál, Városliget, Kereszt, Heltai és Görbe utcák polgárőrségének parancsnoksága felhívja a területén lakó minden 18–50 éves férfiakat, akik polgárőri szolgálatra még nem jelentkeztek, hogy esküvel és igazolványaik átvétele végett november hó 28. án, csütörtökön délután 6 órákor a Ritoók utcai iskolában jelenjenek meg. Akik erre a harmadszori felhívásra sem jelennek meg, s akik a szolgálatot előzetes igazolás nélkül elmulasztják, mulasztásuk megtorlása céljából a főparancsnokságnak fognak bejelenteni. Ugyanabban az időpontban és ugyanazon a helyen a szolgálati ügyek megbeszélése végett értekezlet is fog tartatni, amelyre a parancsnokság a jelzett utcákban lakó összes polgárőrök megjelenését kéri.

* **Halálozás.** Kálló Istvánné szül. Sántka Eteleka Budapesten meghalt. Temetése 26. án volt ugyanott. Az elhunytban Kálló István, a 4. honvédezred hadifogságból hazaérkezett tisztje feleségét gyászolja. A férjét hazaérkezése után pár nappal érte a megrendítő csapás.

* **Felhívás a mészáros és hentes iparosokhoz.** Felkérjük a Nagyvárad mészáros és hentes szaktársakat, hogy ma, csütörtökön délután 6 órákor az Arany Sas nagytermében tartandó fontos értekezleten saját érdekükben teljes számban jelenjenek meg. Tisztelettel a szakosztály elnöksége.

* **Orvosi hír.** Dr. Goldner Herman orvosi gyakorlatát megkezdte. Sal Ferenc-u. 6.

* **Nagyváradon vagy közvetlen közelében lakó szepesvármegyeieket részben is merkedés, részben fontos megbeszélésre pénteken d. u. 5 órára a Katholikus Körbe meghívja. Rinberger György, Osztrák-Magyar bank.**

* **Zongora és énekórákra beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig.** Előkészítik a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianó eladó, esetleg bérbeadó.

Színház.

A színház műsora:

Csütörtök: Bőregér.

Péntek: Tul a nagy Krivánon.

Szombat délután: Aranyember.

Szombat este: Sztambul rózsája.

Vasárnap d. u. Peleskei nóthrius.

Vasárnap este: Pacsirta (előszőr.)

Bőregér. Strauss klasszikus operettje csütörtökön tölti be a műsört Aggházy, Horváth Nusi, Szigeti Jenő, Stoll, Deák, Varsányi felléptével. A bőregér Tamás Alfréd lesz.

Az aranyember. Jókai Mór híres színművét Bihari Ákossal a címszerepben szombat délután játssza a drámai személyzet kitűnő szerepe van G. Polgár Mariskának, Bevessinek, Tóthnének, Pápainének és Gazdi Arankának, Krisztyán Tódort Tóth Elek alakítja.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-i.

URÁNIA mozgó-színház	MA Álarcos díjbirkózó. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.
-----------------------------	---

(lakás hiányában most még) Kálvária-utca 40 szám.

APOLLÓ mozgó-színház	MA JUDÁS. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.
-----------------------------	---

Lóértékesítő Allomás Parancsnokság
Nagyvárad 5.

Lóeladási hirdetmény!

Közhírré teszem, hogy Nagyváradon a katonai lovaknak árverés után való eladása további intézkedésig minden hét hétfő és pénteki napjain, mezőgazdasági munkálatokra való kiadása pedig minden hét kedd, szerda és csütörtöki napjain fog a honvéd huszár-laktanyában mindenkor reggel nyolc órakor megtartatni.

Kölcsön lovakat csak azok kaphatnak, akik az illetékes községi előjáróságai által kiállított bizonyítvánnyal igazolják: 1. hogy gazdaságaik tényleg igaerő hiányában szenvednek; 2. hogy az általuk vállalandó katonai lovak megfelelő ellátására elegendő mennyiségű takarmánnyal rendelkeznek; 3. hogy anyagi viszonyaik olyanok, hogy a lovaknak saját hibájuk folytán esetleg előállható értékcsökkenését vagy a lovak elhullása esetén azok teljes becsértékét megtéríteni képesek; 4. hogy minden tekintetben megbízható egyének.

Lóértékesítő Parancsnokság.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

VIGADÓ mozgó-színház	MA Álarcos díjbirkózó. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.
-----------------------------	---

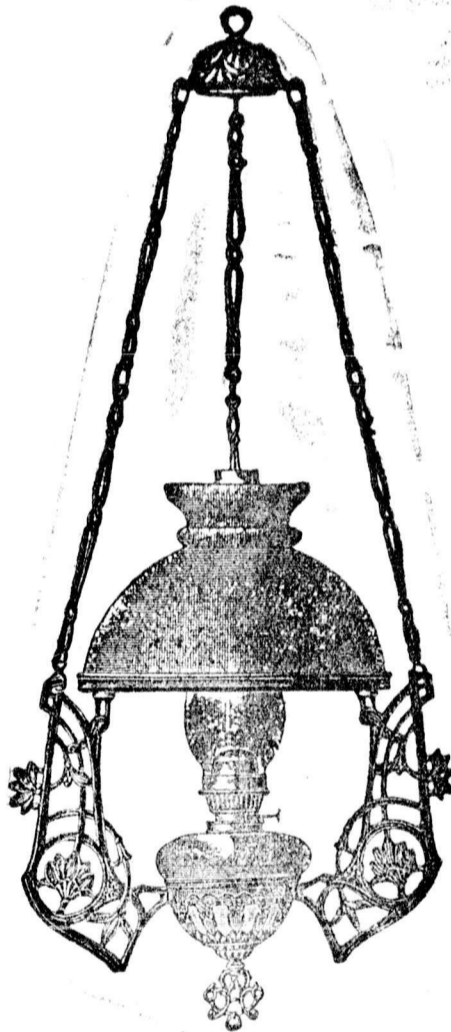
**Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság**
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket úgy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett minden árfolyam levonás nélkül készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Teafőzőkészlet színes tálcával 40.-
- Kávékészlet 40.-
- Feketekávé készlet színes tálcával 40.-
- Mosdókészlet finom majolika sz. felsz. 80.-
- Főző lábasok tűzálló 6.-
- Főző fazék tűzálló 5, 6, 7, 8, 9, 10.-
- Befőtteskészlet finom aranyozással felsz. 40.-
- Függőlámpa csigás felszerelve 60.-
- Falitükör színes aranyozással 40.-
- Ébredőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300.-
- Ébredőkészlet színes finom minátval 190 részes, tászkészlettel együtt 500.-

Diszmiáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszmiáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst árak legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben. Árak viszonteladókna is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa u.) utca 13. Telefon 3-72. Telefon 3-72.

Fésűk tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőráruk, pipere és toilette szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszmiáruháza
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javítások eszközöltekn.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

**ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előieget ad értékpapirokra.

VISZKETEKSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

„Skabofom“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Flesch-félet kérjünk. Próbategely 4 K, nagy tegely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:
„CSILLAG“-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.

* Modern nőiszabóság! A nagyérdemű úri hölgyközönség megismerésére hozom, hogy a Flegman Ármín cégtől, ahol 4 évig mint üzemvezetői főszabász voltam alkalmazva, a mai napon kiléptem. És ezuttal magamnak egy modern angol nőiszabóságot rendeztem be. A legdivatosabb utcai és sportcostümöket, továbbá a legelegánsabb felöltöket mérsékelt árértékűen és kívánatra levelezőlapra levő meghívásra házhoz fűradok. A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel *Gazdag Sándor* nőiszabó,

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Betöltendő állás.
Teljesen megbízható intelligens gazdatiszt kerestetik nagyobb gazdaságba. Cim a kiadóhivatalban.

Keresek
kádárműhelynek alkalmas helyet udvarral együtt. Marcsicsek Ferenc szőlész és bnrász kádármester, Gillányi-ut 32 szám.

Bérház
emeletes, központban, esetleg elfoglalható szép lakással eladó. Értekezhetni dr. Pelle ügyvédnél Uri-utca 5. Telefon 12-18 sz.

Portörők
és padlóörök darabja 6 korona 50 fillér. — Hegedűs János, Rákóczi-ut 1. szám.

Téli karalábét
és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztük, harisnyák legolcsóbban: Cziller Imre nagyruházában.

Pemete
és hárszlámécukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, klváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városrész mellett.

Tyukszemirtő
három nap alatt elmulaszt tyukszemét, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

GÉPMUNKÁS
felvétetik
a Szent László-nyomdában.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórum, Seprő, Cognac-klvonatok használati utaltással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét
a ruhákért, mert a kintinben bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag újíthatja. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városrész mellett.

Poloskairtó
Nemcsak biztos, kipróbált, megbízható poloskák irítására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tavaszi
szepők, májfoltok, bőrpörösség, kiütés, ml-reszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Víóra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) koreszina, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség beszabott időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradi cégnél nyerhető.

Spanyolnátha
járványoknál betegszobákban lenyő (borovicska) szobaitat kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kívánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE
Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)
Telefon 4-38. Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezorjő 13-50, Beretvás Zamatos 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 30 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerosítók, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybenji eladásra, fölerakatom JANOVICS IGNÁCZ bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság
BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádigos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofoonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.
Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálló épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.